

NO 217
Helsingfors den 23 juli 1945.
Strängt förtroligt.

*Ans. Uem
Ung. F.O. 18/8
Sk. nr -*

Broder,

Under återresan från ett besök i Warschau, som jag företog med tåg sista dagarna i augusti 1942, närmade sig en tysk SS-man mig, sedan han uttrönt, att jag var svensk diplomat. Han sade, att han hade något ytterst viktigt att berätta för mig och jag föreslog honom, att vi skulle utnyttja den långa resan till att tala om saken. Efter en break-down, som mannen blott med svårighet kom över, berättade han, att han återvände från några dagars studiekommendering vid en likfabrik i Belzec, som ligger något öster om Lublin. Han skildrade därpå hela gasningsförfarandet och gav mig alla detaljer jag i kontrollsyfte begärde rörande transportförhållanden, tekniskt tillvägagångssätt, offrens, den övervakande SS-personalens och de verkställande ukrainska arbetarnas reaktion, offrens behandling före och efter exekutionen, tillvaratagande av smycken, guld-tänder och undanstuckna valutor, begravningsätt o.s.v. Jag fick se dokument, cyanvätebeställningar, identitetskort m.m.

Mannens syftemål var, enligt vad han sade mig, att fästa en neutral maktss uppmärksamhet på vad som påginge i Tyskland och han hyste den föreställningen, att tyska folket icke ett ögonblick ville stödja nazistregeringen, om kännedom om människoutrotningen spredes och bekräftades från opartiskt utländskt håll. Han hade även framlagt saken för en hög tysk protestantisk präst i oppositionell ställning, superintendenten Dibelius, med vilken jag även kollationerat uppgifterna och fått bekräftelse på samstämmigheten däruti samt på mannens trovärdighet och identitet.

Jag fick därvid även viss bekräftelse på de erhållna upplysningarna om bakgrunden till min sagesmans delaktighet i utrotningsaktionen. Denna bestod nämligen däruti, att mannen, som aldrig sysslat med politisk verk-

Förste Legationssekreteraren Friherre Lagerfelt,
L o n d o n.

samhet och minst av allt varit nazist, anmält sig till tjänst i SS för att den vägen få bekräftelse på sina misstankar om orsaken till att ett stort antal patienter på sinnessjukhus avlidit under åren 1941 - 42, varvid även en nära släkting, som han höll mycket av, hade dött. Han hade ansett sig ha utsikter att komma saken inpå livet därigenom att han, enär han såsom ingenjör sysslat med en del sanitetsfärgor, sökte sig till SS sanitetsavdelning, vilket var beteckningen på den organisation, som organiserade likfabrikerna.

Händelsen har sysselsatt mina tankar rätt mycket och jag anser, att det minsta jag kan göra är att försöka på något sätt få till vederbörande ställe framfört, att denne medlem av SS utrotningsavdelning gjort försök att förhindra aktionens fortsättande samt att han, såvitt jag har mig bekant, icke aktivt deltagit i förfarandet.

Mannen heter ingenjör Kurt Gerstein. Han är född cirka 1907, bodde på den tiden på Bilowstrasse, troligen nr 49, härstammade från Braunschweig, om jag minns rätt, eller från de trakterna, och hans byrå, SS Sanitätsabteilung, hade lokaler på Giesebrechtstrasse. Jag har ingen aning, huruvida mannen lever. Han besökte mig på beskickningen något halvår efter vårt första sammanträffande för att höra efter, vad vi hade kunnat göra och av hans utseende att öma vid det tillfället, kunde han när som helst ta livet av sig av förtvivlan över vad som försiggick i hans land.

Jag har nu avbördat mig den här saken och vore tacksam, om Du ville samvetsgrant överväga, huruvida det finns något sätt att till vederbörande krigsförbrytarundersökarens kännedom framföra uppgifterna för att mannen må kunna behandlas med hänsyntagande till sina av mig skildrade åtgärder. Jag ber att vid tillfälle få höra ifrån Dig i saken.

Dr. Steiner
G. Steiner